

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Autoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 392. An & qualiter res spirituales & ecclesiasticæ inter se & cum aliis permutari possint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

Quest. 391. Quænam res permutari possint aut nequeant?

Resp. Res omnes, quæ sunt in commercio, & alienari non prohibentur, & in specie quæ emi & vendi possunt. Arg. l. 34. §. 1. ff. de contrab. empr. ubi: *cum rerum, quas natura, vel jus gentium, vel mores civitatis commercio exemerunt*, venditio nulla fit, &c. adeoque & earum permutatio; exceptis tamen rebus alienis, quæ quidem vendi possunt, non tamen permutari; sive de cetero sint res corporales, sive incorporales, mobiles & immobiles; ita ut neque pecunia numerata excludatur, dum nimirum non tanquam pretium, sed tanquam certum corpus pro re alia, aut etiam pro alia pecunia pari modo ut certum corpus considerata datur. Mantio. de tac. & ambig. convenit. l. 25. tit. 3. n. 14. Lauterb. h. t. §. 11. non obstante l. 5. §. 1. ff. de P. V. cum ibi pecunia considerata ut pretium excludatur à permutatione. Neque etiam res æstimatæ, ita ut licet quis rem certo pretio æstimatam ab alio recipiat, adhuc sit vera permutatio, non emptio & venditio, utpote ad quam non sufficit dari aut accipi rem pretio æstimatam, sed requiritur, ut ex una parte sit promissum pretium, & obligatio ad pretium solvendum contracta, quod in dicto casu non fit. Lauterb. §. 13. remittens ad Pinell. ad rub. de rescind. vendit. p. 2. c. 1. n. 15. Barbof. ad l. 1. C. h. t. num. 2. & seq. Mantio. loc. cit. l. 4. tit. 19. num. 4. & alios; addensque id verum esse, etiamsi unus rem illam habuerit venalem, ut Pinell. loc. cit. Neque res fungibiles, sive sint unius, sive sint diversi generis, etsi de cetero constant mensurâ vel pondere, simpliciter excluduntur à permutatione, modò sint certæ & determinatæ, ut dum datur vinum pro vino vel tritico. Lauterb. §. 11. Permutari quoque possunt res obnoxie fideicommissò cum rebus aliis utilioribus aut magis commodis, idque, etiamsi testator prohibuisset alienationem; ita tamen, ut res permutata succedat, in locum rei permutatæ, intellige, quò ad fideicommissum. Muller. ad Struv. h. t. thes. 19. lit. v. citans Maulium tr. de permut. tit. 5. num. 10. & seq. Struv. decis. Sabbat. c. 15. decis. 11. Dixi tamen: *exceptis rebus alienis*: etsi enim hæc validè & licitè vendi possint, juxta l. 28. ff. de contrab. empr. permutari tamen validè non possunt, sed est earum permutatio simpliciter nulla, l. 1. §. 3. ff. h. t. & c. cum venerabilis. de empr. ubi: cum permutatio inter contractus bonæ fidei computetur, nec cum alio quàm domino, vel cum eo, qui habeatur loco domini, legitime valeat celebrari &c. Franzk. h. t. num. 6. Perez in Cod. h. t. num. 1. Lauterb. §. 14. cum communi. Unde jam, qui rem alienam dedit, ad contractum complendum agere non potest, ut patet, uti id potest, qui, data re sua, alienam accepit. Muller. ad Struv. h. t. thes. 20. Sed neque, qui rem alienam accepit, ut pro illa det aliam, ad eam dandam obligatur, cum ad contractum permutationis perinde se habeat, ac res nulla ei tradita fuisset. Unde nec actione P. V. contra eum agi potest, cum, ubi nulla est permutatio, actio permutationis locum habere non potest; sed solum conditione, causâ datâ, causâ non secutâ ad rem acceptam restituendam ex quasi contractu, & tacita seu præsumptione conveniri potest, l. 1. §. 3. juncto §. 4. ff. h. t. & sic hæc actio cum actione P. V. ex permutatione non concurrat proprie loquendo; quia non ex uno, sed ex diversis negotiis; descendunt hæc actiones, ut Franzk. loc. cit. Bachov. ad Wesenb. h. t. num. 9. & alii, quos

citac ac sequitur Lauterb. loc. cit. Si verò is, qui rem alienam recepit, rem suam dedit, ex hujus datione contractus permutationis subsistit, habetque is electionem, an velit rem suam repetere; an verò ex contractu actione P. V. velit agere contra adversarium, qui rem alienam dedit, ac si ab illo nihil sibi traditum fuisset, l. 1. ff. & l. 1. C. h. t. Sichard. de contrab. emprionis dis. 40. lit. d. Bachov. ad Treutl. vol. 1. d. 30. thes. 10. in fin. Lauterb. §. 15. cum Sichard. idem esse dicens, etiamsi res illa aliena nondum evicta, de qua evictione aliàs tenetur, qui rem alienam dedit, l. 29. C. de evict.

Quest. 392. An & qualiter res spirituales & ecclesiastica inter se & cum aliis permutari possint?

1. Resp. primò: Res spiritualis cum temporalis nec licitè nec validè permutari potest. Est certum apud omnes juxta c. fin. de Pactis. & c. fin. h. t. dareque temporale pro spirituali & simoniacum juxta pariter communem, de quo ex professo ad tit. de Simon. Res tamen spiritualis pro alia re spirituali licitè & validè permutari potest. Arg. c. unic. h. t. in 6. & clem. unic. eod. ubi licita & valida supponitur permutatio beneficiorum, quæ utique sunt res spirituales; ex ea etiam ratione, quòd res spirituales sint ejusdem, adeoque non derogetur earum dignitati, si invicem permutentur; & ita cum communi tenet Abb. in c. 2. de transact. contra Richard. Palud. & paucos alios putantes id quoque prohibitum & simoniacum. Modò tamen etiam, dum istiusmodi res spirituales sunt jura spiritualia, puta, jurisdicctio spiritualis, jus decimandi, &c. adhibeantur solennitates juris necessariæ ad alienationes aliorum bonorum immobilium Ecclesiæ. Quæ tamen solennitates necessariæ non sunt, dum privati inter se permutant res aliquas spirituales seu sacras, puta reliquias SS. calices consecratos & similia, ut patet quotidianâ experientiâ.

2. Resp. secundò: Bona ecclesiastica immobilia & mobilia pretiosa, quæ servando servari possunt permutari possunt etiam cum aliis bonis similibus secularibus, modò id fiat ex rationabili causâ (quæ minor sufficit ad ea permutanda, quàm ad vendendum; cum permutatio talis communiter minus obstat Ecclesiis quàm eorundem venditio. Laym. in diss. can. de reb. Eccles. alien. thes. 74. Pirh. h. t. num. 5.) & requisitis solennitatibus, puta, adhibito tractatu & consensu Capituli, si bona sint ecclesiæ alicujus collegiatæ, & consensu superioris, pro ut hæc dicta & ex professo declarata ad tit. de reb. eccles. alien. quæ enim ibi dicta de alienatione in communi, applicari possunt in specie permutationi. His non obstante, quòd, ut habet reg. 5. jur. in 6. semel dictum Deo, non sit ulterius ad usus humanos transferendum; cum per rō Deo dictum intelligatur specialiter Deo consecratum, qualia non sunt prædia, agri bonaque alia ad ecclesiâ spectantia. Speciale autem est, quòd statuitur de servis seu mancipiis ecclesiæ, nimirum, quòd non debeant pro aliis mancipiis commutari, nisi in ordine ad libertatem, ita ut videlicet mancipia hæc perpetuam consequantur libertatem; alia autem mancipia laicorum iis substituta, seu loco illorum data subjiciantur servituti ecclesiæ, idque ne, quòd fuerat semel consecratum Deo, ad humanos, hoc est, seculares usus transferatur; cum indecens sit & injustum, ut mancipia, quæ fideles

Deo & sanctis pro remedio animarum suarum obtulerunt & consecrarunt ab hoc ecclesie servitio commutationis commercio abstracti, in servitum secularem seu laicorum redigantur. Pro ut hæc statuuntur & dicuntur, c. *mancipia. c. injustum. h. t. & can. injustum, caus. 12. quest. 2.* Nihilominus tamen etiam servos ecclesie fugitivos, sicut SS. Canones permittunt distrahi & vendi (intellige, dum extra fugam sunt; secus enim est, quamdiu in fuga sunt, ut Gl. in c. 4. h. t. v. *fugitivos.*) etiam secularibus, ut constat ex *cit. c. 4. & cit. can. cum injustum*; ita etiam à potiore permittunt eos permutari cum servis secularium. De cætero dixi: modò permutatio illa bonorum ecclesiasticorum fiat ex rationabili causa: qualis in specie assignatur & statuitur in *c. si Princeps. h. t.* desumpto ex *auth. de non alien. aut permut. reb. eccles. col. 2. §. ut autem lex.* Si Princeps ex rationabili causa petat & offerat talem commutationem bonorum suorum, dum ea sunt æqualis valoris, cum bonis ecclesie; ob necessitatem aut majorem commoditatem suam, volens v. gr. ampliare palatium suum, construere hortum, ædificare munitionem seu castrum adversus hostium incursum in loco, ubi ecclesia habet agros suos vel prædium; tunc enim licita est talis permutatio. Pirh. *h. t. num. 6.* Muller. *ad Struv. h. t. thes. 19. lit. e. citatis Paris. vol. 4. conf. 141. num. 29.* Vivian. *in ration. juris Pontif. h. t. c. 1.* Afflict. *decis. 17.* idque, etiam si ecclesia exinde non perciperet majorem utilitatem, modò tamen

etiam inde non incurrat notabile damnum; adhibitis tamen & in hoc casu juris solemnitatibus, ut Pirh. *h. t. num. 6.* cum Jo. And. *h. t. num. 3.* item Muller. *loc. cit.* contra Host. Cujus dispositionis hæc est ratio, quòd merita Principis erga ecclesiam, & honor ipsi debitus exigere videatur, ut justæ ejus petitioni satisfiat, quantum sine ecclesie incommodo seu damno fieri potest. Quamvis autem aliàs in jure nomine Principis veniat solus Imperator & Rex, alijsvè, nullum superiorem agnoscens, posse tamen hoc extendi ad alios magnos ecclesie patronos & fundatores; eò quòd, cum talis permutatio non sit coacta, sed petita ex rationabili causa, nec cedat in damnum ecclesie, fiatque propter honorem patroni valde potentis, & ad majorem ejus benevolentiam conciliandam, hoc ipso sit utilis ecclesie, censet cum Laym. *loc. cit. thes. 75.* Pirh. *h. t. num. 7.* quamvis, ut iidem, in hoc casu non sit adhuc sufficiens causa vendendi, nisi Princeps, cui sit venditio, se obliget, quòd pretio constituto aliam rem ecclesie utilioiorem, vel saltem æquè commodam, velit comparare juxta *c. sine exceptione, caus. 12. quest. 2.*

Quest. 393. Quid dicendum de permutatione beneficiorum ecclesiasticorum?

R Esp. Hanc materiam exactè à me tractatam in *Foro benefic. part. 3. à quest. 815. ad qu. 876.* inclusivè, quò lectorem remitto.

TITULUS XX.

De Feudis.

CAPUT PRIMUM.

De

Feudorum Natura, Varietate, Acquisitione, deque Rebus, quæ dari, Personis quæ dare, & quibus dari possit Feudum.

Quest. 394. Quid sit feudum?

R Esp. Feudum (desumpto rectiùs hoc nomine à fide & fidelitate, quæ vassallus obstringitur domino directo & origine ejus probabiliùs deducta à Longobardis Italiam diu occupantibus, ut videre est apud Fachin. *l. 7. c. 1.* Harprecht. *ad Clar. §. feudum. quest. 1. num. 11.* & alios,) acceptum pro ipso contractu feudali strictè tali, (dum aliàs interdum sumitur pro jure, quod ex tali contractu vassallo nascitur, aut pro ipsa re, quæ in feudum datur,) sic bene & explicatiùs definitur apud Clarum, *l. 4. sentent. §. feudum. quest. 4.* Zafium *in epitom. feudal. p. 1. num. 3.* Rosenth. *tr. de feud. c. 1. conclus. 3.* Less. *l. 2. de just. c. 24. n. 5.* quòd sit concessio benevola & perpetua rei immobilis vel ei æquivalentis, quò ad translationem domini utilitatis, proprietate illius retenta, sub onere fidelitatis & exhibitionis obsequii & servitii personalis.

2. Dicitur primò: *concessio*, potiùs quam donatio; ubi enim dominus uteretur verbo *donamus* vel simili importante liberam donationem, censenda erit donatio, & non feudalis concessio. Clar. *loc. cit. quest. 17.* cum Oldrad. *conf. 159. n. 3. & c.* cum à proprietate verborum non sit recedendum, & beneficia Principum amplianda; benevola tamen seu liberalis & gratuita, dum *l. 2. feudor. tit. 25.* & alibi passim vocatur beneficium; & quia sit plerumque gratis; dum neque pretio acquiritur, neque etiam pro eo obtento quicquàm solvitur per modum canonis in recognitionem domini directi, uti contingit in emphyteusi; à qua proinde per hoc posterius distinguitur, uti & per prius à feudo, quòd dicitur emptitium, de quo, *l. 1. feud. tit. 20.* etsi per hoc rationem beneficii non omnino amittat, ut Rosenth. *loc. cit. num. 2. & 3.* Haunold. *de f. & f. Tom. 3. tr. 9. num. 585.*

3. Dicitur secundò: *perpetua*: dum enim constituantur quandoque feuda ad certum tempus aut ad vitam illius, cui conceduntur, qua expirante extin-

extin-